

БЕКІТЕМІН:

**ДпҚББД ШҚ ҒӘ «Дарын»
орталығының директоры.**

Г. Рахимжанова

2025 жыл

**Оқушылар арасындағы республикалық пікірсайыс
турнирінің облыстық кезеңін өткізу ережелері**

1. Жалпы ережелер

1.1. Оқушылар арасындағы республикалық пікірсайыс турнирінің облыстық кезеңін (бұдан әрі – Турнир) өткізу ережелері оның мақсатын, міндеттерін, оны өткізу және қаржыландыру тәртібін анықтайды.

1.2. Ережеде қолданылатын ұғымдар:

- 1) бэллот – ойын қорытындылары жазылған төреші парағы;
- 2) кейс – шешімді талап ететін нақты фактілерге негізделген проблемалық жағдайдың сипаттамасы;
- 3) клэш – салыстырудағы екі ойдың қақтығысы;
- 4) POI – қарсылас команда спикерінің сұрағы, түсініктемесі, пікірі, түсіндіру туралы өтініші;
- 5) ребатл -- қарсыластың сөздерін теріске шығару, қарсы дәлелдер мен деректер келтіру;
- 6) резолюция – дебаттағы пікірталас мәселелерінің негізгі тақырыптары;
- 7) тайм-кипер – бұл спикерлердің сөз сөйлеу уақытын белгілей отырып, ойын ережесінің сақталуын қадағалайтын адам;
- 8) tabbysat – барлық ірі халықаралық жарыстарда, оның ішінде әлем және Еуропа чемпионаттарында қолданылатын жеребе тарту құралы, көп функционалдылығы мен қолданушылар үшін ыңғайлы болуы арқылы аналогтарынан асып түседі;
- 9) фидбэк – дебат раунды бойынша төреші шешімінің логикасын спикерлерге түсіндіру;
- 10) флоушит – ойын барысында төреші толтыратын спикердің ақпараты туралы парақ.

1.3. Турнирдің мақсаты: білім алушылардың бойында азаматтық ұстанымды, өзінің және қоғам алдында өз іс-әрекеттері үшін жауапкершілікті қалыптастыру, елде байқалатын өзекті жағдайларды талдау және жариялы талқылау арқылы шығармашылық және сыни ойлау қабілетін дамыту.

1.4. Турнирдің міндеттері:

- 1) жалпы мәдени ой-өрісін кеңейту, білім беру ұйымдары білім алушыларының арасында академиялық білім деңгейін көтеру, шешендік сөйлеу өнері дағдыларын және сендіру әдістерін қалыптастыру, зияткерлік, шығармашылық қабілеттерін, зерттеу, ұйымдастыру дағдыларын, коммуникативтік біліктерін дамыту;

2) қазақстандық қоғамда орын алған өзекті мәселелі жағдайларды талдау мен көпшілік алдында талқылау арқылы білім алушылардың позитивті, сыни ойлауын, жүйелі талдау дағдыларын, өз көзқарастарын, нақты мәселелерді шешу жолдары мен тетіктерін табу, дәлелдеме жасау өнерін қалыптастыру, парламенттік мәдениет элементтерін дамыту;

3) білім алушылардың демократиялық қоғамдағы азаматтық көзқарастары мен өмір сүру дағдыларын қалыптастыру, отансүйгіштік сезімін тәрбиелеу, туған өлкенің, елдің мәселелерін талқылау және шешудегі жауапкершілік, қатысушылық сезімін қалыптастыру;

4) педагогтерді балалар мен жастарды өзекті қоғамдық саяси тақырыптарды талқылауға тарту, азаматтық көзқарастарын дамыту және конструктивті диалог пен пікірталасты жүргізу мәдениетін қалыптастыру жұмыстарын жандандыру;

1.5. Оқушылар арасындағы республикалық пікірсайыс турнирінің облыстық кезеңін Шығыс Қазақстан облысының білім басқармасының «Дарындылық пен қосымша білім беруді дамытудың Шығыс Қазақстан ғылыми-әдістемелік «Дарын» орталығы» (бұдан әрі – ДпҚББДШҚҒӨ «Дарын» орталығы) **күндізгі (офлайн) форматта** өткізеді.

1.6. ДпҚББДШҚҒӨ «Дарын» орталығы ұйымдастыру комитетінің және төрешілер құрамын қалыптастырады, Турнирді өткізеді және қорытындысын шығарады.

2. Турнир кезеңдерін өткізу уақыты мен орны

2.1. Турнир **2025 жылғы 17 мамырда Өскемен қаласында** өткізіледі.

2.2. Аудандық, қалалық білім бөлімдері басшыларының, облыстық дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектеп директорларының қолы қойылған байқауға қатысу туралы өтінім **2025 жылдың 5 мамырға дейін konkurs.vko@mail.ru** электрондық поштасына қабылданады.

3. Турнирге қатысушылар

3.1. Турнир екі кезеңде өткізіледі:

1) бірінші кезең – мектепішілік Турнир

2) екінші кезең – аудандық (қалалық):

3) үшінші кезең – облыстық кезең.

3.2. Турнирдің іріктеу кезеңдерін өткізу уақыты мен орны мектеп директорларының, аудандық (қалалық) білім бөлімдері басшыларының, облыстық дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектеп директорларының бұйрықтарымен реттеледі.

3.3. Мектепішілік турнирдің жеңімпаз командалары аудандық (қалалық) турнирлерге қатысады. Облыстық турнирлерге аудандық (қалалық) турнирлердің жеңімпаздары – жалпы орта білім беру ұйымдарының **9-10 сынып оқушылары қатысады.**

3.4. Турнирге әр ауданнан (қаладан), облыстық дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектептерден – **9 оқушы: қазақ тілінде – 3 адам; орыс тілінде – 3 адам; ағылшын тілінде – 3 адам.**

3.5. Команданың әрбір қатысушысы іс-шара өтетін жерге барар жолда, оны өткізу кезінде және тұрғылықты жеріне қайтар жолда өз заттарының сақталуына жауапты болады.

3.6. Турнир өтетін жерге барар жолда, іс-шараны өткізу кезінде және тұратын жеріне қайтар жолда білім алушылардың өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігі үшін жауапкершілік топ жетекшісіне жүктеледі.

3.7. Топ жетекшісінде келесі құжаттар болуы керек:

1) білім алушыларды Турнирге қатысуға жіберу және топ жетекшісіне жауапкершілік жүктеу туралы білім бөлімі басшысы, облыстық дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектеп директорлары бұйрығының көшірмесі;

2) Турнирге қатысуға берілген өтінімі.

4. Турнирді өткізу тәртібі

4.1. Турнирдің аудандық (қалалық) кезеңдерін өткізу жөніндегі ұйымдастыру комитеттері осы Ережеге сәйкес турнирлерді өткізу шарттары мен тәртібін дербес айқындайды.

4.2. 9-10-сыныптардың білім алушылары үшін Турнир кезеңдері дүниежүзілік мектеп форматы (WSDC) (қысқартылған түрде) бойынша өткізіледі (*2-қосымша*).

4.3. Турнир екі айналымда өткізіледі. Бірінші айналым – іріктеу раундтары. Екінші айналым – негізгі ойындар: ширек финал, жартылай финал және финал.

Іріктеу ойындары 4 раундтан құралады. Әр раундқа бір қарар беріледі. Іріктеу ойындарында қарсылас командалар *tabbucat* арнайы бағдарламасы бойынша іріктеледі.

Іріктеу ойындарының төртінші раунды аяқталғаннан кейін негізгі ойындарға дайындық жүргізіледі. Ол үшін әр команданың төрт раундтағы нәтижелері жазылады, ұпайлардың жалпы саны есептеледі және оларды қосу арқылы пікірталасқа қатысушылардың әрқайсының дәрежелері анықталады. Жалпы нәтижесі жиынтық ведомосіне енгізіледі. Іріктеу ойындарының нәтижелері жарияланғаннан кейін ширек финалға шыққан командалар анықталады. Ширек финалға әр тіл тобы бойынша іріктеу кезеңінің жеңімпаздары шығады.

Ширек Финалда командаларға бір қарар беріледі. Ширек финалдың қорытындысы бойынша жартылай финалға әр тіл тобы бойынша жеңімпаз командалар шығады. Жартылай финалдың жеңімпаздары финалда кездеседі.

4.4. Командалардың тақ саны келген жағдайда, жеребе бойынша бір команда «демалады». Өткізілген раунд үшін демалған команда командалық балл мен орташа спикерлік балды автоматты түрде алады.

4.5. Төрешілікті пікірсайыс клубтарының тәжірибелі дебатерлері арасынан төрешілер алқасы жүзеге асырады. Төрешілер алқасы турнирдің бас төрешісін сайлайды. Турнир бас төрешісінің пікірсайыс нәтижелеріне қатысты шешімі қалған төрешілердің нәтижелерімен бірдей ескеріледі. Турнир кестесін Бас төреші жасайды.

4.6. Турнирдің Бас төрешісінің қарауы бойынша әр раунд үшін төрешілер алқасы бір немесе үш адамнан құрылады.

Олардың біреуі бас төреші болып анықталады, ол Ережеге сәйкес пікірсайысқа қатысушыларды сахнаға шақырады, наразылық туралы мәлімдемелерді қарайды, спикерлерді өз орындарын алуға шақырады және бір тайм-киперді анықтайды. Тайм-кипер дебатқа қатысушылардың сөз сөйлеуге бөлінген уақытты қалай қолданатынын қадағалайды.

4.7. Тайм-кипердің міндеттері:

презентациялық немесе конструктивті сөйлеудің бірінші минуты өткеннен кейін және оның аяқталуына бір минут қалғанда үстелді ұрып тоқтату, тиісінше сөйлеушіге сұрақтар қою немесе түсініктемелер беру мүмкіндігінің пайда болуы/жоғалуы туралы сигнал беру;

сөз сөйлеушілерге олардың қанша минут сөйлеп тұрғанын/сөйлеуге қанша уақыт қалғанын (саусақпен немесе белгімен) көрсетеді. Бұл мәселелер туралы ойынды бастамас бұрын пікірсайысшылардың өздерімен келіскен дұрыс;

үстелді екі рет ұру арқылы сөз сөйлеуші қатысушының сөзіне бөлінген уақыт өткені туралы белгі береді;

егер қатысушы уақыт лимитінен 30 секундтан асып кетсе, төрешіге хабарлайды. Төреші оның репликаларын жазуды тоқтатады және сөйлеушіні сөзін аяқтауға және өз орнына орналасуына шақырады;

әрбір сөз сөйлеу аяқталғаннан кейін төрешілерге жаңа ғана сөз сөйлеген пікірсайысшының сөзіне бөлінген уақыт лимитінен қаншалықты минут асып кеткенін / толық пайдаланылмағанын хабарлайды.

4.8. Бас төреші раундтың 15 минуттан кейін басталатынын хабарлайды. Барлығы тақтаға қарап отырады. Экранда раундтың қарары көрсетіледі. Хабарландырудан кейін ойыншылар қарарды түсініп, істі ойластырып, жақсы дәлелдер дайындауы керек, басқа командалар не айтатынын болжап, бәрін біртұтас етіп біріктіруі керек.

4.9. Ойыншылар үшін ақпараттың жалғыз көзі – серіктесі және өздерімен бірге әкелген кез-келген жазбаша материалдар. Ойын барысында интернеттен ақпарат іздеуге және жалпы электронды құрылғыларды пайдалануға рұқсат берілмейді.

4.10. Турнир кезінде әр төреші балл мен түсініктемелерді төрешінің парағына енгізеді (*3-қосымша*). Төреші раундтың жалғыз және өкілетті төрешісі және оның шешімі түпкілікті болып табылады.

Егер турнирде төрешілер алқасы 3 төрешіден құралса, бұл жағдайда олар өз шешімдерін 15 минут ішінде бір-бірімен талқылайды, ал төрешілердің көпшілігі дауыс берген командаға жеңіс беріледі.

4.11. Пікірсайыстар аяқталғаннан кейін төрешілер пікірсайыстарға жалпы баға береді, қабылданған шешімді түсіндіреді және жақсарту қажет болатын сәттерді көрсетеді.

4.12. Төрешілік өлшемдері:

- 1) өзектілігі;
- 2) дәлелденуі;

- 1) өзектілігі;
- 2) дәлелденуі;
- 3) маңыздылығы;
- 4) шынайылығы.

4.13. Жеңімпаздар командалық және жеке спикерлік сынақтарда анықталады. Жеке раундта жеңіске жеткені үшін команда 1 ұпай, жеңілгені үшін – 0 ұпай алады.

Спикерлік баяндамалар 1-ден 30-ға дейін бағаланады.

Балл саны бойынша әр жас санатындағы тілдік топтар бойынша турнирдің үздік спикері анықталады.

4.14. Турнирді ұйымдастырушылар кабинеттерге барып, ойын барысын бақылайды. Әр тур аяқталғаннан кейін бас төреші командаларды келесі турға бөледі, қарарларды жариялайды және қатысушыларды бір кабинеттен екіншісіне ауыстырады.

4.15. Төрешілердің шешімі жарияланғаннан кейін командалар келесі ойындарда ескерілетін пікірлерін қалдыра алады.

5. Қатысушыларды марапаттау

5.1. Турнир қорытындысы бойынша төрешілер алқасы жеңімпаздарды анықтайды. Жеңімпаздар I, II, III дәрежелі дипломдармен марапатталады. Турнир қатысушыларына сертификаттар беріледі.

Сонымен қатар, «Үздік спикер», «Үздік оратор», «Дебаттық креатив», «Ең сенімді ойыншы», «Ең білімді ойыншы», «Ең тапқыр ойыншы», «Ең мақсаты айқын ойыншы» номинациялары бойынша турнирдің үздік қатысушылары дипломдармен марапатталады.

6. Турнирді қаржыландыру

6.1. Конкурсты қаржыландыруды ДпҚББД ШҚ ҒӘ «Дарын» орталығы бекітілген сметаға сәйкес жүзеге асырады.

6.2. Турнирге қатысушылардың іс-шара өткізілетін жерге бару және кері қайту жол ақысы, жолдағы тамақтануы жіберуші тараптың есебінен төленеді.

Топ жетекшісінің іссапар шығыстары – жіберуші тараптың есебінен.

Анықтама телефоны: 8(7232) 75-26-91.

**Оқушылар арасындағы республикалық пікірсайыс турнирінің
облыстық кезеңіне қатысу туралы өтінім**

№ р/с	Қатысушы-ның аты-жөні туу туралы куәлік немесе жеке куәлік бойынша (толық)	Қатысу- шының туған күні	Білім беру ұйымы, сыныбы	Команда аталуы	Лига тілі	Тұратын мекен-жайы (аудан (қала), ауыл, көше, үй, пәтер номері, телефоны)	Жаттықтыруш ының аты- жөні жеке куәлік бойынша (толық), телефоны
1	2	3	4	5	6	7	8

Топ жетекшісінің А.Ж.Т. (толық), телефоны: _____ .

Дүниежүзілік мектеп форматы (WSDC)

Дүниежүзілік мектеп форматы – екі команда (пропозиция және оппозиция) қорғайтын позицияны қабылдауға төрешіні сендіруге тырысатын формат.

Осы форматқа сәйкес әр команда 3 спикерден құралады.

Дайындық кезінде командалар сырттан көмек ала алмайды, басқа спикерлермен, командалармен, жетекшілерімен, жаттықтырушылармен және т.б. сөйлесе / кеңесе, Интернетті пайдалана алмайды.

Командалар тек басып шығарылған материалдарды пайдалана алады.

Ойынға әр командадан 3 спикер қатысады, команда төрешіге спикерлердің ойын алдында сөйлеу тәртібі туралы хабарлауы керек. Ойын басталғаннан кейін командалар спикерлердің сөйлеу тәртібін өзгертуге құқығы жоқ.

Команда қорытындылаушы спикерін анықтауы тиіс. Үшінші спикер қорытындылаушы спикер бола алмайды, тек бірінші немесе екінші спикер ойынды қорытындылайды.

Спикерлердің сөз сөйлеу тәртібі:

- 1) үкімет командасының бірінші спикері;
- 2) оппозиция командасының бірінші спикері;
- 3) үкімет командасының екінші спикері;
- 4) оппозиция командасының екінші спикері;
- 5) үкімет командасының үшінші спикері;
- 6) оппозицияның үшінші спикері;
- 7) оппозиция командасының қорытындылаушы спикері;
- 8) үкімет командасының қорытындылаушы спикері.

Командалардың негізгі функциясы

Пропозиция / Үкімет:

Қарарды нақты және әділ тұжырымдауы керек (сонымен қатар қажет болған жағдайда модель/механизм беру керек);

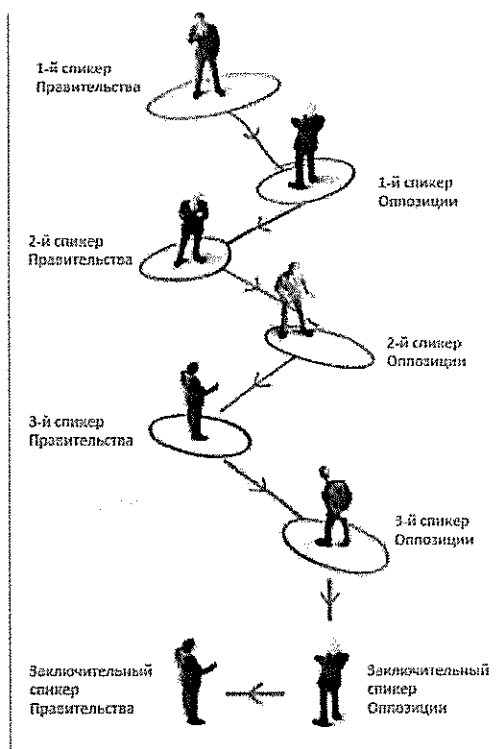
қазіргі қалыптасқан мәселелерді (Status Quo) сипаттап, анықтауы керек, сонымен қатар мәселелерді шешуге бағытталған конструктивті дәлелдер ұсынуы керек.

Оппозиция:

қарарға қарсы тұру керек;

өзінің кейсін тек Үкіметтің дәлелдерін жоққа шығару негізінде бере алады;

өзінің конструктивті дәлелін ұсына алады;

қарсы модельді ұсына алады және ресурстардың бірдей мөлшерін талап етеді.

Спикерлердің негізгі функциялары:

Үкіметтің / Пропозицияның бірінші спикері (5 минут) міндетті:

қарарға анықтама беру, сондай-ақ қажет болған жағдайда модель енгізу; пікірсайыс фреймингін анықтау және үкімет жағы не қорғайтынын көрсету; конструктивті материал жасау.

Оппозицияның бірінші спикері (5 минут) міндетті:

қажет болса, дефиницияға қарсылық айту (ескерту: анықтамаға тек төтенше жағдайларда ғана қарсы шығуға болады);

оппозицияның позициясын белгілеу (оппозиция нені қорғайды), қажет болған жағдайда контр-модель келтіру;

үкіметтің дәлелін жоққа шығару;

конструктивті материал енгізу.

Үкімет / Пропозиция және оппозицияның екінші спикерлері (5 минут) міндетті:

оппозицияның дәлелдерін жоққа шығару;

бірінші спикер ұсынған дәлелдерді қорғау;

жаңа конструктивті материал беру және өз позициясының кейсін кеңейту.

Үкімет / Пропозиция және оппозицияның үшінші спикері (5 минут) міндетті:

пікірталастардағы негізгі дауласу нүктелерін ұсынады (командалар не туралы дауласқан?);

олар өз кейсін дәлелдеуді, теріске шығаруды, өздерінің жеңіске жету себебін көрсету үшін дәлелдерді салыстыруды ұсынады;

үшінші спикер жаңа конструктивті дәлелдер енгізбеуі керек.

Қорытынды сөздер (3 минут):

қорытынды сөздерді команданың тек бірінші немесе екінші спикері ұсына алады;

қорытынды сөз – бұл командалар пікірталасты жеңу себебін түсіндіретін «бір жақты төрешілік»;

екі команданы салыстыра отырып, сонымен қатар бұл пікірталасты өз командасының жеңу себебін спикердің түсіндіруін қамтитын пікірталасқа толық шолу.

WSDC форматының негіздері.

Резолюция: пікірталас раундының тақырыбы. Үкімет / пропозиция тақырыпты қолдайды / келіседі, ал Оппозиция тақырыпты жоққа шығаруы / қолдамауы керек.

Ақпараттық таныстырылым: кейбір жағдайларда ақпараттық таныстырылым қарардағы кейбір ойларды түсіндіреді. Ақпараттық таныстырылымда көрсетілгендердің барлығын турдағы шынайы ақпарат деп қабылдау керек, сондықтан командалар ақпараттық хабарламаның мазмұнымен дауласуға құқылы емес.

Нақтылау: қарар жарияланғаннан кейін қатысушылар Бас төрешіден нақтылауды сұрауға құқылы. Жаттықтырушылар, қамқоршылар және ата-аналар емес, қатысушылардың өздері нақтылау сұрақтарын қоя алады.

Үкімет пікірталастың маңыздылығын анықтауы керек:

- а) командалар қарардағы сөздердің мағынасын бұрмаламауы тиіс;
- б) қарар ауқымы тар ашылмауы керек;
- в) командалар қарардағы іс-әрекеттің орны мен уақытын анықтамауы тиіс.

WSDC форматының негіздері: POI.

POI – қарсыластардан қысқаша түсініктеме / теріске шығару / сұрақ.

POI спикерге қойылады және сұраққа тек спикер жауап бере алады.

POI қай уақытта ұсынылады:

- 1) 1-ші және 7-ші минут аралығында;
- 2) дебаттың тек конструктивті бөлігінде (қорытынды сөздердегі POI рұқсат етілмейді).

Сөз сөйлеуші Спикер POI қабылдаудан бас тартуы мүмкін, бірақ әр спикерге 2 POI немесе кем дегенде бір POI алуға кеңес беріледі.

Егер спикер POI қабылдаудан бас тартса, келесі POI-ды 15 секундтан кейін ғана ұсынуға болады.

POI ұзақтығы – 15 секунд.

Төрешілік.

Төреші – бейтарап, адал, объективті, жалпы орта білімі бар, пікірсайыс технологияларын меңгерген адам. Төрешілерге шешім шығаруға 7 минут, басқа төрешілермен талқылауға 10 минут және ойыншыларға өз шешімін түсіндіруге 10 минут беріледі.

Бағалау өлшемдері:

берілген дәлелдердің сапасы (мазмұны);

айқындық, шыншылдық, сөйлеу стилі;

стратегия (дәлелдерге басымдық беру, қарарды түсіндіру).

Төрешілік үдерісі:

пікірсайыс барысында ойыншылар сөзін жазып алу;

маңызды клэштерді (ойларды) анықтау және саралау;

жеңімпаз және жеңілген команданы анықтау;

әр ойыншыға спикерлік балл қою;

беллот тапсыру;

ойыншыларға фидбэкті (шешімді) түсіндіру;

қажет болса, әр ойыншыға фидбэкті (шешімді) жеке түсіндіру.

Спикерлік ұпайлар. Спикерлік ұпайлар 1-3 спикерлерге төмендегі кесте бойынша қойылады. Сарапшылардың ұпайлары екіге бөлінеді.

Стандарт	Жалпы (/100)	Стиль (/40)	Мазмұны (/40)	Стратегия (/20)
Мінсіз	80	32	32	16
Үздік	76-79	31	31	15-16
Өте жақсы	74-75	30	30	15
Жақсы	71-73	29	29	14-15
Орташа	70	28	28	14
Орташадан төмен	67-69	27	27	13-14
Әлсіз	65-66	26	26	13

Өте әлсіз	61-64	25	25	12-13
Жақсартулар қажет	60	24	24	12

Ережеге 3-қосымша

ТӨРЕШІ ПАРАҒЫ

Раунд № _____ Аудитория _____ Уақыт: _____

Қарар: БП _____

_____ Фракция _____
 _____ Үкімет _____ Оппозиция _____

Т.А.Ө Балы Т.Ө.Ж. Балы
 ҮЛ _____ ОЛ _____
 ҮС _____ ОС _____

Үкімет: жеке пікірлер	Оппозиция: жеке пікірлер

Негіздемелер:

- _____
- _____

Фракция жеңімпазы: фракция _____

үкімет/оппозиция

Төрешінің АЖТ, қолы _____

ФЛОУШИТ

Премьер-Министр	Оппозиция лидері	Үкімет спикері	Оппозиция спикері	Оппозиция лидері
				Үкімет лидері

УТВЕРЖДАЮ:

Директор ВК НМЦРОиДО «Дарын»

Г. Рахимжанова

2025 год

Правила проведения областного этапа республиканского дебатного турнира среди школьников

1. Общие положения

1.1. Настоящие Правила проведения областного этапа республиканского дебатного турнира среди школьников (далее – Турнир) определяют цель, задачи, порядок его проведения и финансирования.

1.2. Понятия, используемые в Правилах:

- 1) бэллот – судейский лист с итогами игры;
- 2) кейс – это строящееся на реальных фактах описание проблемной ситуации, которая требует решения;
- 3) клэш – столкновение двух идей в сравнении;
- 4) РОІ – вопрос, комментарий, утверждение, исправление, просьба о пояснении спикера команды-оппонента;
- 5) ребатл – опровержение слов оппонента, приведение встречных аргументов и фактов;
- 6) резолюция – основные темы дискуссионных вопросов на дебатах;
- 7) тайм-кипер – это человек, который следит за соблюдением регламента игры, показывая время выступающим спикерам;
- 8) tabbucat – онлайн инструмент для ведения жеребьевки, который используется на всех крупных международных соревнованиях, включая чемпионаты мира и Европы, превосходит свои аналоги за счет многофункциональности и удобства для пользователей;
- 9) фидбэк – объяснение спикерам логики решения судьи по дебатному раунду;
- 10) флоушит – судейский лист об информации спикера, который заполняет судья во время игры.

1.3. Цель Турнира: формирование у обучающихся гражданской позиции, ответственности перед собой и обществом за свои поступки, развитие способности творчески и критически мыслить посредством анализа и публичного обсуждения актуальных ситуаций, наблюдающихся в стране.

1.4. Задачи Турнира:

- 1) расширение общекультурного кругозора, повышение уровня академических знаний среди обучающихся организаций образования, формирование навыков ораторского искусства и метода убеждений у обучающихся, развитие интеллектуальных, творческих способностей, исследовательских, организационных навыков, коммуникативных умений обучающихся;

2) формирование позитивного, критического мышления обучающихся, навыков системного анализа, собственной позиции, путей и механизмов решения конкретных проблем, искусства аргументации, развитие элементов парламентской культуры посредством анализа и публичного обсуждения актуальных проблемных ситуаций, имеющих место в казахстанском обществе;

3) формирование гражданской позиции и навыков жизнедеятельности обучающихся в демократическом обществе, воспитание чувства патриотизма, выработка чувства ответственности, причастности к обсуждению и решению проблем родного края, страны;

4) активизация работы педагогов по привлечению детей и молодежи к дискуссии на актуальные общественно политические темы, развитию гражданской позиции и формированию культуры ведения конструктивного диалога и спора;

5) популяризация интеллектуальных соревнований и конструктивных дискуссий среди школьников и студентов, содействие обмену опытом между дебатными клубами и педагогами.

1.5. Областной этап республиканского дебатного турнира среди школьников проводится Восточно-Казахстанским научно-методическим центром развития одаренности и дополнительного образования «Дарын» управления образования ВКО (далее – ВК НМЦРОиДО «Дарын») **в очном (офлайн) формате.**

1.6. ВК НМЦРОиДО «Дарын» формируют составы организационного комитета и судей Турнира, проводят Турнир, подводят итоги.

2. Время и место проведения Турнира

2.1. Турнир проводится **17 мая 2025 года в г. Усть-Каменогорск.**

2.2. Заявка на участие в Турнире за подписью руководителей районных, городских отделов образования, директоров областных специализированных школ для одаренных детей до **5 мая 2025 года** на электронную почту: **konkurs.vko@mail.ru**.

3. Участники Турнира

3.1. Турнир проводится в два этапа:

- 1) первый этап – внутришкольный Турнир;
- 2) второй этап – районный (городской);
- 3) третий этап – областной этап.

3.2. Время и место проведения отборочных этапов Турнира регламентируется приказами директоров школ, руководителей районных (городских) отделов образования, директоров областных специализированных школ для одаренных детей.

3.3. Команды-победители внутришкольного Турнира принимают участие в районных (городских) турнирах. В областных турнирах принимают участие победители районных (городских) турниров – **обучающиеся 9-10 классов** организаций общего среднего образования.

3.4. В команде от каждого района (города), областной специализированной школы для одаренных детей – **по 9 обучающихся: команда с казахским языком – 3 чел.; с русским языком – 3 чел.; с английским языком – 3 чел.**

3.5. Каждый участник команды несет ответственность за сохранность своих вещей в пути следования к месту проведения мероприятия, во время его проведения и обратного пути к месту жительства.

3.6. Ответственность за безопасность жизни и здоровья обучающихся в пути следования к месту проведения Турнира, во время проведения мероприятия и обратного пути к месту проживания возлагается на руководителя группы.

3.7. У руководителя группы при себе должны быть следующие документы:

- 1) копия приказа руководителя отдела образования, директора областной специализированной школы для одаренных детей о направлении обучающихся для участия в Турнире и возложении ответственности на руководителя группы;
- 2) заявка на участие в Турнире.

4. Условия и порядок проведения Турнира

4.1. Организационные комитеты по проведению школьных районных (городских) этапов Турнира самостоятельно определяют условия и порядок проведения Турниров согласно данным Правилам.

4.2. Этапы Турнира для обучающихся 9-10 классов проводятся по Всемирному школьному формату (WSDC) (в сокращенном виде) (приложение 2).

4.3. Турнир проводится в два круга. Первый круг – отборочные раунды. Второй круг – основные игры: четверть финала, полуфинал и финал.

Отборочные игры состоят из 4-х раундов. На каждый раунд дается одна резолюция. В отборочных играх команды-соперники подбираются по специальной программе tabbucat.

После завершения четвертого раунда отборочных игр идет подготовка к основным играм. Для этого записываются результаты каждой команды в четырех раундах, подсчитывается общее число баллов и определяются ранги каждого участника дебатов путем их сложения. Суммарный результат заносится в сводную ведомость. После оглашения результатов отборочных игр определяются команды, вышедшие в четверть финала. В четверть финала выходят победители отборочных раундов игры по каждой языковой группе.

В четверти финала командам дается одна резолюция. По результатам четверти финала в полуфинал выходят команды-победители по каждой языковой группе. Победители полуфинала встречаются в финале.

4.4. В случае прибытия нечетного количества команд, одна команда по жребию «отдыхает». Отдыхающая команда за пропущенный раунд автоматически получает командный балл и средние спикерские баллы.

4.5. Судейство осуществляется Судейской коллегией из числа опытных дебаторов дебатных клубов. Судейская коллегия выбирает главного судью турнира. Решение Главного судьи Турнира относительно результатов Дебатов учитывается наравне с результатами остальных судей. Турнирная таблица составляется Главным судьей.

4.6. На усмотрение Главного судьи Турнира судейские коллегии формируются из одного или трех человек для каждого раунда.

Один из них определяется главным, он ведёт игру, вызывая участников дебатов в соответствии с регламентом, рассматривает заявления о протестах, предлагает ораторам занять свои места и определяет тайм-кипера. Тайм-кипер следит за тем, как участники дебатов используют время, отведённое на их выступление.

4.7. Тайм-кипер обязан:

давать отбивку о стол по прошествии первой минуты презентационной или конструктивной речи и за минуту до её конца, соответственно сигнализируя о появлении/исчезновении возможности задавать выступающему оратору вопросы или высказывать комментарии;

показывать выступающим сколько минут они выступают / сколько им осталось выступать (либо пальцами рук, либо табличку). Эти нюансы лучше согласовать самими дебатёрами до начала игры;

давать двойную отбивку о стол по истечении времени, отведённого на речь выступающего участника;

сообщить судье, если участник превысит лимит времени более чем на 30 секунд. Судья перестаёт фиксировать его реплики и призывает выступающего завершить выступление и занять своё место;

по окончании каждой речи сообщать судьям, на сколько минут был превышен/недоиспользован лимит времени, отведённый на речь только что выступившего дебатёра.

4.8. Главный судья объявляет, что раунд начнётся через 15 минут. Все в ожидании смотрят на табло. На экране высвечивается резолюция раунда. После объявления игроки должны понять резолюцию, продумать кейс, подготовить хорошие аргументы, предположить, что скажут другие команды и совместить всё это в одно целое.

4.9. Единственный источник информации для игроков – это партнёр и любой письменный материал, который они принесли с собой. Во время игры не разрешается искать информацию в Интернете и вообще пользоваться электронными приспособлениями.

4.10. Во время Турнира каждый судья заносит баллы и комментарии в судейский лист (*приложение 3*). Судья является единственным и полномочным арбитром раунда и его решение окончательно.

Если в Турнире судейская коллегия состоит из 3-х судей, в этом случае судьи не больше 15 минут обсуждают друг с другом свое решение, а победа присуждается команде, за которую проголосовало большинство судей.

4.11. По окончании дебатов судьи дают общую оценку дебатам, разъясняют принятое решение и указывают на моменты, которые необходимо улучшить.

4.12. Судейские критерии:

1) релевантность;

2) доказанность;

3) важность;

4) правдивость.

4.13. Победители определяются в командном и личном спикерском зачетах. За победу в отдельном раунде команда получает 1 балл, за поражение – 0 баллов.

Спикерские выступления оцениваются от 1-го до 30-и баллов.

По количеству баллов определяется лучший спикер Турнира в каждой возрастной категории по языковым группам.

4.14. Организаторы Турнира посещают кабинеты и наблюдают за процессом игры. После завершения каждого тура Главный судья распределяет команды на следующий тур, оглашает резолюции и перемещает участников из одного кабинета в другой.

4.15. После оглашения решений судей команды могут оставить отзывы, которые будут учитываться в последующих играх.

5. Награждение участников

5.1. По итогам Турнира Судейская коллегия определяет победителей. Победители награждаются дипломами I, II, III степеней. Участникам Турнира вручаются сертификаты.

Также дополнительно дипломами награждаются лучшие участники Турнира по номинациям: «Лучший спикер», «Үздік оратор», «Дебаттық креатив», «Самый убедительный игрок», «Самый эрудированный игрок», «Самый остроумный игрок», «Самый целеустремленный игрок».

6. Финансирование Турнира

6.1. Финансирование Турнира осуществляется ВК НМЦРОиДО «Дарын» согласно утвержденной смете.

6.2. Оплата проезда и питания участников Турнира в дороге к месту его проведения и обратно осуществляется за счет средств направляющей стороны.

Оплата командировочных расходов руководителю группы – за счет направляющей стороны.

Телефон для справок: 8(7232) 75-26-91.

**Заявка
на участие в областном этапе республиканского
дебатного турнира среди школьников**

№	Ф.И. участника по свид-ву о рождении или удостоверению личности (полностью)	Дата рождения участника	Организация образования, класс	Название команды	Язык лиги	Адрес проживания участника (район (город), село, улица, номер дома, квартиры, телефон)	Ф.И.О. тренера по удостоверению личности (полностью), контактные телефоны
1	2	3	4	5	6	7	8

Ф.И.О сопровождающего команды (полностью), телефон: _____

Всемирный школьный формат (WSDC)

Всемирный школьный формат – формат, где две команды (пропозиция и оппозиция) пытаются убедить судью в принятии той позиции, которую защищает команда.

Согласно этому формату каждая команда состоит из 3 спикеров.

Во время подготовки команды не могут получить помощь извне, разговаривать / консультироваться с другими спикерами, командами, руководителями, тренерами и др., пользоваться Интернетом.

Команды могут использовать только распечатанные материалы.

В игре от каждой команды участвуют 3 спикера, команда должна оповестить судью о порядке выступления спикеров непосредственно перед игрой. Команда не имеет права менять порядок выступления спикеров после начала игры.

Команда должна обозначить заключительного спикера команды. Заключительным спикером не может быть третий спикер, а только первый или второй спикер.

Порядок выступления спикеров:

- 1) первый спикер команды правительства;
- 2) первый спикер команды оппозиции;
- 3) второй спикер команды правительства;
- 4) второй спикер команды оппозиции;
- 5) третий спикер команды правительства;
- 6) третий спикер команды оппозиции;
- 7) заключительный спикер команды оппозиции;
- 8) заключительный спикер команды правительства.

Главная функция команд

Пропозиция / Правительство:

должна четко и справедливо сформулировать резолюцию (а также, при необходимости дать модель/механизм);

должна характеризировать и определить проблемы в Status Quo, а также предоставить конструктивные аргументы, которые представляют решение проблем.

Оппозиция:

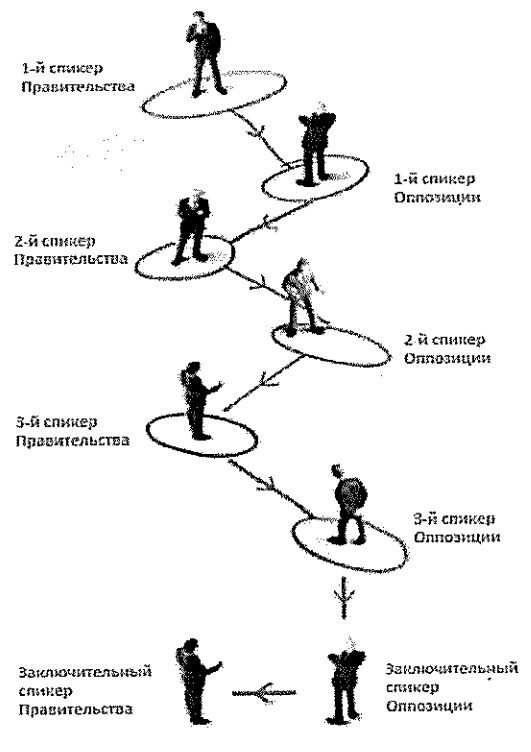
должна противостоять резолюции;

может предоставить свой кейс исключительно основываясь на опровержении аргументов Правительства;

может предоставить собственные конструктивные аргументы;

может представить контр-модель и требовать одинаковое количество ресурсов.

Главные функции спикеров:

Первый спикер Правительства / Пропозиции (5 минут) должен:

дать определение резолюции, а также в случае необходимости внести модель;

определить фрейминг дебатов и показать, что защищает сторона Правительства;

внести конструктивный материал.

Первый спикер Оппозиции (5 минут) должен:

при необходимости оспорить дефиницию (замечание: дефиниция должна оспариваться лишь в крайних случаях);

обозначить позицию Оппозиции (что Оппозиция защищает), в случае необходимости привнести контр-модель;

опровергнуть аргументы Правительства;

внести конструктивный материал.

Вторые спикеры Правительства / Пропозиции и Оппозиции (5 минут) должны:

опровергнуть аргументы оппозиции;

защитить аргументы, представленные первым спикером;

предоставить новый конструктивный материал и расширить кейс своей позиции.

Третий спикер Правительства / Пропозиции и Оппозиции (5 минут) должен:

представляют основные точки столкновения в дебатах (о чем команды спорили?);

представляют обоснование своего кейса, опровержение, сравнение аргументов для определения причины победы;

третьему спикеру не следует вводить новые конструктивные аргументы.

Заключительные речи (3 минуты):

заключительные речи могут быть представлены только первым или вторым спикером команды;

заключительная речь – «предвзятое суждение», в котором команды объясняют почему они выиграли дебаты;

целостный обзор дебатов, включая сравнение двух команд, а также причины, по которым спикер считает, что команда выиграла дебаты.

Основы формата WSDC.

Резолюция: тема дебатного раунда. Правительство / пропозиция поддерживает / соглашается с темой, тогда как Оппозиция должна отрицать / не поддерживать тему.

Информационный слайд: в некоторых случаях информационный слайд разъясняет некоторые моменты в резолюции. Все, что указано в информационном слайде, должно восприниматься правдивой информацией на раунде, следовательно команды не имеют права спорить с содержанием инфослайда.

Уточнение: после оглашения резолюции участники имеют право запросить уточнение у Главного Судьи. Запрос на уточнение должен исходить от самих участников, а не от тренеров, опекунов и родителей.

Правительство должно определить значение дебатов:

а) команды не могут искажать значения слов резолюции;

- б) поле резолюции не должно быть раскрыто узко;
- в) команды не должны определять место и время действия резолюции.

Осковы формата WSDC: POI.

POI – краткий комментарий / опровержение / вопрос от противников.

POI задается выступающему спикеру, и только выступающий спикер может ответить на вопрос.

POI могут быть предложены:

- 1) между 1-ой и 7-ой минутой;
- 2) только в конструктивной части дебатов (POI в заключительных речах не разрешены).

Выступающий спикер может отказаться принять POI, однако рекомендуется каждому спикеру взять 2 POI или как минимум один POI.

Если спикер отказывается в принятии POI, следующий может быть предложен только спустя 15 секунд.

Длительность POI – 15 секунд.

Судейство.

Судья – нейтральный, честный, объективный, имеющий общее среднее образование, владеющий дебатными технологиями, человек. Судьям дается 7 минут на собственное решение, 10 минут на обсуждение с другими судьями и 10 минут на объяснение своего решения игрокам.

Критерии оценки:

- качество выданных аргументов (контент);
- ясность, правдивость, стиль речи;
- стратегия (приоритизация аргументов, интерпретация резолюции).

Судейский процесс:

- ведение записей во время раунда;
- определение и анализ важных клэшов;
- определение победившей и проигравшей команды;
- выставление спикерских баллов каждому игроку;
- сдача бэллота;
- общее объяснение фидбэка игрокам;
- объяснение индивидуального фидбэка каждому игроку при необходимости.

Спикерские баллы. Спикерские баллы ставятся 1-3 спикерам по нижеприведенной таблице. Баллы аналитиков делятся на два.

Стандарт	Общее (/100)	Стиль (/40)	Контент (/40)	Стратегия (/20)
<i>Безупречно</i>	80	32	32	16
<i>Лучшее</i>	76-79	31	31	15-16
<i>Очень хорошо</i>	74-75	30	30	15
<i>Хорошо</i>	71-73	29	29	14-15
<i>Средне</i>	70	28	28	14
<i>Ниже среднего</i>	67-69	27	27	13-14
<i>Слабо</i>	65-66	26	26	13
<i>Очень слабо</i>	61-64	25	25	12-13
<i>Нужны улучшения</i>	60	24	24	12

